

PAIDE LINNA EELARVESTRAATEEGIA AASTATEKS 2026–2029

Sisukord

1.	Sissejuhatus eelarvestrateegiasse.....	- 3 -
2.	Majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks	- 3 -
3.	Eelarvestrateegia alused ja finantseesmärgid	- 4 -
4.	Paide linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia aastateks 2026–2029	- 5 -
4.1	Põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud	- 7 -
4.2.	Investeermistegevus	- 10 -
4.3.	Finantseerimistehingud	- 12 -
4.4.	Finantsdistsipliini näitajad	- 13 -
5.	Sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos	- 16 -
5.1.	Sihtasutus Paide Spordikeskus	- 16 -
5.2.	Sihtasutus Paide Haldus.....	- 17 -
5.3.	Sihtasutus Ajakeskus Wittenstein	- 17 -
6.	Paide linna arvestusüksuse eelarvestrateegia aastateks 2026-2029.....	- 18 -

1. Sissejuhatus eelarvestrateegiasse

Paide linna eelarvestrateegia on finantsjuhtimise dokument, mille abil planeeritakse linna arengukavas püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalikke finantsvahendeid. Linna eelarvestrateegia peaeesmärk on tagada stabiilne ja jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis võimaldab ellu viia Paide linna arengukavas toodud valdkondade eesmärgid. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks Paide linna eelarve koostamisele, kohustuste võtmisele ja investeringuprojektide kavandamisele. Lähtudes linna strateegilistest eesmärkidest, linna eelarvetulude prognoosist ja linna laenustrateegiast on määratletud kavandataivate kulude ja investeringute maht eelseisvateks aastateks.

Paide linna sõltuvad üksused on käesoleva eelarvestrateegia koostamisel konsolideerimisgrupi üksused SA Paide Spordikeskus ja SA Paide Haldus. Paide linna konsolideerimisgruppi kuuluvad lisaks eelnimetatutele SA Ajakeskus Wittenstein, AS Paide Vesi ja AS Järvamaa Haigla ning alates 12.07.2023 aktsiaselts Koeru Hooldekeskus. Nimetatud aktsiaseltside finantsprognoose ei arvestata linna eelarvestrateegias. Selleks, et andmed oleks võrreldavad, on eelarvestrateegias kajastatud ka SA Ajakeskus Wittenstein eelarvestrateegia prognoosid. Nii on strateegias kajastatud endiselt kõik linna asutatud sihtasutuste finantsprognoosid.

Paide linna eelarvestrateegia on koostatud tekkepõhiselt. Võrdlusandmetena on kajastatud 2024. aasta eelarve täitmine ning 2025. aasta eelarve eeldatav täitmine (seisuga 31.08.2025).

2. Majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks

Linna eelarvestrateegia prognooside arvestamisel on aluseks võetud Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvine majandusprognoos, avaldatud ministeeriumi veebilehel: <https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/fiskaalpoliitika-ja-majandus/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>.

Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi põhjal on ebakindlus majanduses jätkuvalt suur, kuid ettevõtted ja majapidamised on siiski teatud määral valmis oma investeerimis- ja tarbimisplaanide ellu viima. Välisnõudlus kosub aegamisi ja ettevõtete ekspordivõimalused paranevad. Lisandväärtus hakkab majanduses tasapisi kasvama laiapõhjaselt erinevatel tegevusaladel.

Tööpuudus püsib sel aastal kõrge tasemel, kuid hakkab alates 2026. aastast tasapisi alanema. Tööhõive langus jätkub käesoleval aastal, kuid pöördub taas tõusule 2026. aastal, mil majandus saab taas hoo sisse. Töötajate arvu vähendamine erasektoris toimub seniajani, kuid võrreldes majanduslanguse sügavusega on koondamiste arv olnud tagasihoidlik. Ettevõtted on eelmise ehk koroonakriisi õppetundide tõttu viimase majanduskriisi jooksul pigem hoidnud olemasolevaid töötajaid, et olla valmis võimalikuks kasvutsükliks. Hõive kasv pidurdub prognoosi lõpuaastatel, sest tööturul osalemise määr on juba praegu kõrge ja tööjõu pakkumine piiratud. Tööpuuduse määr alaneb järgnevatel aastatel, jõudes 2029. aastaks 6,6%-ni ehk ligikaudu oma pikaajalisele keskmisele tasemele. Keskmise palga kasvutempo aeglustub, palga ostujõud taastub viimase kriisi eelsele tasemele 2026. aastaks. Kui aastatel 2022-2023 oli nominaalpalkade kasv inflatsioonisurve tõttu üle 11%, siis 2024. aastal oli see 8% ja prognoosi lõpuks on 4,5% lähedal.

Majanduse pikaajaline kasvuvõimekus on viimase kriisi jooksul selgelt kahanenud. Kui enne koroonakriisi hinnati Eestile jõukohaseks ca 3% kasvu, siis nüüdseks jäävad potentsiaalse kasvu hinnangud 1-2% ümbrusse. See peegeldab tehniliselt eelkõige tootlikkuse nõrka panust, kuid sisu poolest on pärast sõja algust saanud tugeva löögi seni toiminud tarneahelad ning ettevõtted on silmitsi järsult suurenenud hinnatasemega. Tööjõu panus edaspidi on väike vananeva rahvastiku tõttu, kapitali panus taastub aeglaselt.

Kohalike omavalitsuste eelarvepuudujääk ulatus 2024. aastal 0,4%-ni SKPst. Suur defitsiit oli tingitud omavalitsuste tulude reaalhindades vähenemisest 2021. aastast alates ja kulude kiirest kasvust (sh kasvanud Euriborist). Kuna 2025. aastal on kohalike omavalitsuste valimised, mis tavapärast on kaasa toonud keskmisest suurema rõhu investeringutele ja muudele kuludele, siis võib oodata käesoleval aastal tavapärasest suurema defitsiidi jätkumist. Samas võrreldes eelmise prognoosiga on

puudujääki vähendatud tulenevalt heast maksulaekumisest ning oodatust väiksemast investeerimisaktiivsusest. Valimistele järgnevatel aastatel väheneb omavalitsuste defitsiit 0,1% kuni 0,2%ni SKPst. Seda tingib ühelt poolt vähenenud võimekus kohustusi juurde võtta, kuid teiselt poolt aitab investeringukulusid katta hüppeliselt kasvav saadavate investeringutoetuste maht (välisabi ja CO2 kvooditulu). 25 Omavalitsuste finantsolukorra indeks võimaldab kokkuvõtlikul ja lihtsal viisil saada ülevaate omavalitsuse finantsseisu muutusest ajas ning võrrelda tulemust teiste omavalitsustega. Omavalitsuste koondindeks on tulnud 2020. aasta „väga kõrgelt“ tasemelt „hea“ ja „keskmise“ taseme vahele 2024. aastal. Sellesse on panustanud mitmete alamindikaatorite halvenemine. Täpsemaid tulemusi näeb ning iga omavalitsuse finantsolukorraga on võimalik tutvuda siin: <https://minuomavalitsus.ee/omavalitsustefinantsolukorra-indeks>.

Rahandusministeeriumi majandusprognoosi põhjal kasvab kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksu pensionituludelt laekumise osakaal 16%ni KOV tulumaksust 2027. aastaks. Selle põhjuseks on pensionitulust laekuva eraldise määra tõstmine 10,23%ni, samas kui muudelt tuludelt eraldatav tulumaksu määr langetatakse samuti 10,23%le. Laekumiseks 2025. aastal on prognoositud 1 978 mln eurot, mis on veidi suurem kui kevadprognoosis kiirema palgakasvu tõttu.

Prognoosi põhinäitajad:

	2024 tegelik	2025 prognoos	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos
Keskmine palk	1 981	2 093	2 201	2 305	2 409	2 514
Palgakasv %	8,1%	5,7%	5,2%	4,7%	4,5%	4,4%
Tööpuudus, %	7,6%	7,6%	7,0%	6,7%	6,7%	6,6%
Tarbijahinnaindeks (inflatsioon), %	3,5%	5,4%	3,5%	2,4%	2,3%	2,0%
Füüsilise isiku tulumaks (KOV osa), milj	1 868,4	1 978,0	2 068,0	2 161,0	2 268,0	2 369,0
Füüsilise isiku tulumaks (KOV osa), %	10,7%	5,9%	4,6%	4,5%	5,0%	4,5%

Allikas: Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvine majandusprognoos.

3. Eelarvestrateegia alused ja finantseesmärgid

Eelarvestrateegia finantsnäitajate prognoosimisel on aluseks võetud Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvine majandusprognoos ning koostamisel on lähtutud kehtivast olukorrast, sh kehtivatest õigusaktidest, linnaeelarve 2024. aasta täitmisest ja 2025. aasta prognoositavast täitmisest.

Eelarvestrateegia aluseks on järgmised eeldused:

- maksumaksjate arv püsib stabiilne, järgides Eesti keskmist trendi;
- residendist füüsiliste isikute makstud tulumaksust – 2025. aastal laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,29% ning residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist 5,50% (kuni 31.12.2023 arvestati residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust 11,96% ning pensionidelt tulumaksu KOV-dele ei arvestatud);
- Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvise majandusprognoosi alusel perioodil 2026-2029 kohalikele omavalitsustele laekuv tulumaksu kasv keskmiselt 4,6% aastas.

Üldised eesmärgid tulenevad Paide linna arengustrateegiast ning on konkretiseeritud arengukava põhiosas. Perioodi eesmärgiks on Paide linna elukeskkonna jätkuv parandamine, tagades erinevate valdkondade tasakaalustatud ja jätkusuutliku arengu. Eelarvestrateegias on rõhuasetus eelkõige finantseesmärkidel.

Finantseesmärgid

Finantseesmärkide seadmisel tuleb leida sobiv tasakaal pakutavate avalike teenuste ja hüvede kvaliteedi ja kvantiteedi ning finantspositsiooni vahel. Perioodi finantseesmärgid on järgmised:

- põhitegevuse tulem vähemalt määras, mis katab jooksva aasta laenu teenindamise kulud;

- arengukavas planeeritud eesmärkidest lähtuva investeerimistegevuse ellu viimiseks maksimaalses võimalikus mahu välisrahastuse (sealhulgas EL-i struktuurfondide) kasutamine, tagades linnapoolse omafinantseerimise;
- finantsdistiipliini tagamise meetmetest kinnipidamine.

Ülaltoodud näitajate abil saab ülevaate linna omafinantseerimise võimekusest, arengusse orienteeritusest, olemasolevate laenukohustuste teenindamise ja uute investeerimislaenude võtmise vajadusest ning võimalustest. Finantseesmärkide seadmisel on oluline nende kooskõla ümbritseva majanduskeskkonnaga. Kohalike omavalitsuste areng sõltub oluliselt muutustest Eesti üldises majanduskeskkonnas ning riigi kesktasandil tehtavatest fiskaalpoliitilistest otsustest, mis puudutavad nii omavalitsuste tulu- kui ka kulubaasi. Seega võib linna eelarvestrateegia perioodil oluliseks riskiks pidada omavalitsuste tulusid ja kulusid reguleeriva õigusruumi ebastabiilsust Eestis. Omavalitsustel puudub kindlus, et kõik planeeritud tulud ka laekuvad ning see mõjutab ka oluliselt kohaliku omavalitsuse investeerimisvõimekust. Omavalitsuste finantsseisu mõjutab oluliselt ka omavalitsustele pandavad kohustused, saamas puudub kindlus kas või kui suures ulatuses eraldatakse vahendeid kohustuste täitmiseks. Oluline on regulaarselt jälgida tulude ja kulude laekumist vastavalt prognoosile ning vajadusel teha korrektureid.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 33 lõike 2 alusel ei tohi põhitegevuse tulemi väärtus olla aruandeaasta lõpu seisuga väiksem kui null. Sama paragrahvi lõike 3 alusel võib aruandeaasta põhitegevuse tulemi olla väiksem kui null, kui eelneva aasta põhitegevuse tulemi vastab § 33 lõikes 2 määratud lubatavale väärtusele ehk on suurem kui null. Prognoositavad põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud peavad jääma piiridesse, et aasta lõpuks prognoositav põhitegevuse tulemi peab jääma positiivne. Eelarve finantsnäitajate parandamiseks ning jätkusuutlikkuse omafinantseerimise võimekuse tagamiseks peab aga põhitegevuse tulemi olema vähemalt sellises mahu, et katab laenu teenindamise kulud (laenu põhiosa maksed ja finantskulud). Praeguses eelarvestrateegia prognoosis on arvestatud, et põhitegevuse tulemi on positiivne ja katab ka laenuteenindamise kulud. See aga eeldab pidevat tulude ja kulude jälgimist ja vajadusel strateegilisi otsuseid, et oleks tagatud jätkusuutlikkus ja omafinantseerimise võimekus. Vastasel korral võivad hakata kannatama KOV osutatavad teenused ja teenuste mahu, kuna puudub võimekus olemasolevaid kulusid pidevalt kasvatada mahu, kui tulude kasv ei ole kulude kasvuga võrreldav.

Lähtudes üldisest eelarvepoliitikast, on eesmärgiks eelarve struktuurne tasakaal. Eelarve tulemi on tasakaalus, kui eelarve põhitegevuse tulemi on võrdne investeerimistegevuse kogusummaga. Positiivne eelarve tulemi (eelarve tulemi ülejääk) võimaldab edasisteks aastateks reservi koguda. Struktuurselt tasakaalus eelarve toetab finantsilist jätkusuutlikkust tulevasteks aastateks.

4. Paide linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia aastateks 2026–2029

Paide linna eelarvestrateegia on koostatud Rahandusministeeriumi kehtestatud vormide põhjal ning koosneb järgmistest osadest: põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud, investeerimistegevus ning finantseerimistegevus. Käesoleva eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses kehtestatud finantsdistiipliini tagamise meetmest, mille kohaselt ei tohi põhitegevuse tulemi väärtus olla aruandeaasta lõpu seisuga väiksem kui null ning linna netovõlakoorumus peab jääma kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 ja § 59 lõigetes 12 ja 13 sätestatud piirmäära. Erandkorras võib põhitegevuse tulemi olla negatiivse väärtusega tingimusel, et eelneva ja järgneva aasta põhitegevuse tulemi on positiivse väärtusega. Põhitegevuse tulemi on oluline finantsnäitaja. Negatiivne põhitegevuse tulemi näitab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid (tegevuskulusid). Sellisel juhul finantseeritakse näiteks põhitegevuse kulusid reservide (eelmine aastate likviidsete vahendite jäägi) arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikema perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse.

Käesoleva eelarvestrateegia põhitegevuse tulude ja kulude kavandamisel on eesmärk hoida põhitegevuse tulemit mahus, mis kataks aastased laenukohustuste tagasimaksed ja intressikulud ning võimaldaks teha investeeringuid.

Paide Linnavalitsus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	19 807 842	20 754 147	21 609 042	22 458 883	23 411 131	24 328 621
Maksutulud	12 915 645	13 616 740	14 252 735	14 911 939	15 668 702	16 388 722
sh tulumaks	12 651 243	13 315 340	13 921 195	14 547 245	15 267 538	15 947 442
sh maamaks	264 402	301 400	331 540	364 694	401 163	441 280
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 321 482	1 369 633	1 417 570	1 451 592	1 484 978	1 514 678
Saadavad toetused tegevuskuludeks	5 459 935	5 657 274	5 828 237	5 984 853	6 146 950	6 314 721
sh tasandusfond	555 958	545 657	545 657	545 657	545 657	545 657
sh toetusfond	4 326 724	4 323 423	4 474 743	4 631 359	4 793 456	4 961 227
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	577 253	788 194	807 837	807 837	807 837	807 837
Muud tegevustulud	110 780	110 500	110 500	110 500	110 500	110 500
Põhitegevuse kulud kokku	17 509 097	19 060 695	19 905 650	20 648 090	21 386 803	22 109 106
Antavad toetused tegevuskuludeks	2 249 206	2 487 332	2 574 389	2 636 174	2 696 806	2 750 742
Muud tegevuskulud	15 259 891	16 573 363	17 331 261	18 011 916	18 689 997	19 358 364
sh personalikulud	10 578 405	10 924 799	11 488 525	12 031 372	12 574 219	13 122 286
sh majandamiskulud	4 645 632	5 547 787	5 741 960	5 879 767	6 015 001	6 135 301
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	134 900	134 985	135 072	133 199	130 896	130 896
sh muud kulud	35 854	100 777	100 777	100 777	100 777	100 777
Põhitegevuse tulemit	2 298 746	1 693 452	1 703 392	1 810 794	2 024 327	2 219 515
Investeermistegevus kokku	-1 657 058	-2 610 990	-1 286 861	-1 118 153	-1 104 084	-1 062 901
Põhivara müük (+)	160 200	148 000				
Põhivara soetus (-)	-491 094	-2 438 821	-819 341	-700 000	-700 000	-700 000
sh projektide omaosalus	2 060 709	-2 078 775	-819 341	-700 000	-700 000	-700 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	2 551 803	360 046	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-2 610 827	-395 900	-300 865	-247 000	-247 000	-247 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-1 125 136	-87 040	-27 008	-27 008	-27 008	-27 008
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	151 075	70 000	65 000	50 000	50 000	45 000
Finantskulud (-)	-293 080	-267 275	-204 646	-194 145	-180 076	-133 893
Eelarve tulemit	641 688	-917 538	416 531	692 641	920 244	1 156 614
Finantseerimistegevus	335 696	-294 305	-294 304	-394 304	-1 294 305	-1 057 803
Kohustiste võtmine (+)	1 300 000	800 000	800 000	800 000	0	0
Kohustiste tasumine (-)	-964 304	-1 094 305	-1 094 304	-1 194 304	-1 294 305	-1 057 803
Likviidsete varade muutus (+ suuremine, - vähenemine)	-1 509 913	-1 160 336	122 227	298 336	-374 061	98 811
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-2 487 296	51 507	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 714 381	2 554 045	2 676 271	2 974 608	2 600 547	2 699 358

Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	9 931 515	9 177 657	8 526 281	7 776 778	6 129 578	4 718 878
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)	3 022 887	2 563 334	2 206 262	1 851 064	1 498 168	1 145 272
Netovõlakoormus (eurodes)	6 217 134	6 623 613	5 850 010	4 802 170	3 529 031	2 019 521
Netovõlakoormus (%)	31,4%	31,9%	27,1%	21,4%	15,1%	8,3%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	19 807 842	16 455 931	15 126 329	14 598 274	14 046 678	14 597 173
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	79,3%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	13 590 708	9 832 319	9 276 319	9 796 104	10 517 648	12 577 652

Paide linna kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia aastatel 2024-2029

4.1 Põhitegevuse tulud ja põhitegevuse kulud

Kohaliku omavalitsuste üksuste eelarved on iseseisvad ehk nad otsustavad ise nende koostamise üle. Riigieelarvest edasikantavate maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi eesmärk on tagada KOV-le piisavad vahendid kohaliku elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Tasandusfond on mõeldud nende eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades maksta õpetajatele töötasu, korraldada koolis toitlustamist, maksta toimetulekutoetust ning hooldada kohalikke teid. Lisaks on KOV-idel võimalus taotleda projektitoetust mitmest meetmest. Muud omatulud hõlmavad peamiselt laekumisi keskkonnatasudest või kaupade ja teenuste müügist. Riigieelarvest eraldatavad maksutulud ja toetused on arvestatud eelarvestrateegia koostamise perioodil kehtivates õigusaktides kehtestatud määrides.

Põhitegevuse tuludest suurima osa moodustavad füüsilise isiku tulumaksu laekumised ning riigieelarve tasandus- ja toetusfondi laekumised. Kohaliku omavalitsuse eelarvesse laekuvatest tuludest moodustab olulisema osa füüsilise isiku tulumaks, moodustades aastatel 2024–2029 keskmiselt 65%–67% prognoositud põhitegevuse tuludest.

Maksutulud

Maksud jagunevad riiklikeks ja kohalikeks maksudeks. Paide linnale laekuvad riiklikud maksud on füüsilise isiku tulumaks ja maamaks.

Füüsilise isiku tulumaks

Kõige suurema osakaaluga kohalikule omavalitsusele laekuv maks on füüsilise isiku tulumaks. Kohalikule omavalitsusele eraldatav tulumaks sõltub maksumaksjate arvust ning keskmise palga ja muude maksustatavate tulude suuruselt. Väga olulised on ka riigipoolsed tulumaksu eraldamise meetodid. Kohalikule omavalitsusele eraldatavat tulumaksu arvestatakse kalendriaasta 1. jaanuari seisuga füüsilisest isikust maksumaksja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele. Omavalitsusüksusele eraldatava maksumaksumma arvutamisel ei arvata maksustatava tulu hulka kasu vara võõrandamisest. Füüsilisest isikust ettevõtja tasutud tulumaksu avansilisest maksest 70% eraldatakse avansilise eraldisena tema elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele. Kui tulumaksu eraldamise ajaks puuduvad registris andmed maksumaksja elukoha kohta, jaotatakse omavalitsusüksustele eraldatav maksumaksumma kohaliku omavalitsuse üksuste vahel proportsionaalselt nende arvestuslike osakaaludega. Kohaliku omavalitsuse üksustele eraldatakse tulumaks vastavalt rahandusministri 19.12.2008 määrusele nr 54 „Füüsilise isiku tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksustele eraldamise kord“.

Detsembris 2022 võeti vastu tulumaksuseaduse muudatused, mis mõjutavad KOV-le eraldatava tulumaksuosa alates 2024. aastast. Muudatuse tulemusel eraldatakse 2025. aastal maksumaksja elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse järgmiselt:

- 5,50% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist;
- 11,29% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust, välja arvatud kohustuslik ja täiendav kogumispension, tulumaksuseaduse § 18 lõikes 13 nimetatud dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu.

Tulumaksuseaduse muudatuse tulemusel muutuvad KOV-le eraldatava tulumaksu osad ka järgnevatel aastatel.

Kohalikele omavalitsustele eraldatud maksustatava tulu osa (% brutopalgast):

Aasta	riiklikust pensionist	muust maksustatavast tulust*
2007-2008	-	11,90%
2009 (01.01.-31.03)	-	11,93%
2009 (al 01.04)	-	11,40%
2010-2012	-	11,40%
2013	-	11,57%
2014-2017	-	11,60%
2018	-	11,90%
2019	-	11,93%
2020-2023	-	11,96%
2024	2,50%	11,89%
2025	5,50%	11,29%
2026	8,50%	10,64%
2027	10,23%	10,23%

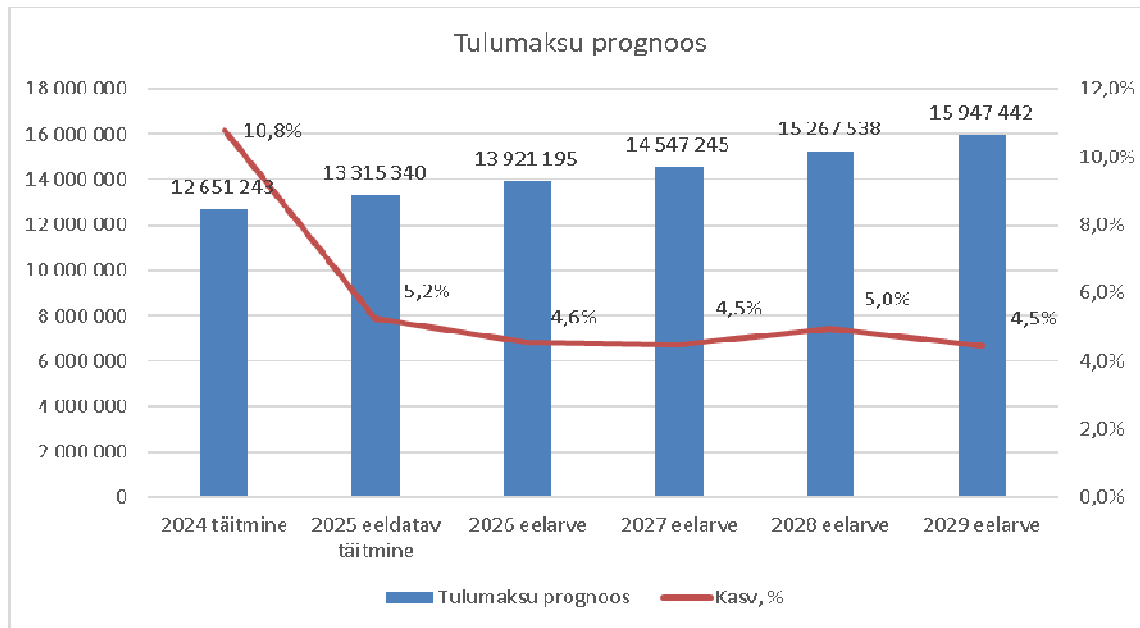
Alates 01.01.2025 on tulumaksumäär 22%, 2015. aastast kuni 2024. aastani oli tulumaksumäär 20%, 2014. aastani oli kinnipeetava tulumaksu määr 21%.

Eelarvestrateegia koostamisel on tulumaksu prognoosimisel arvestatud järgmiste teguritega:

- Paide rahvastikuregistris registreeritud elanike arv oluliselt ei vähene ning sellest tulenevalt püsib stabiilne ka linna maksumaksjate arv, kelle tulumaks laekub linna eelarvesse;
- kohalike omavalitsuste füüsilise isiku tulumaksuosa on 2025. aastal 11,29% ja riiklikelt pensionidelt 5,50%, 2026. aastal vastavalt 10,64% ja 8,50% ning alates 2027. aastast on nii riiklikelt pensionidelt kui ka muult maksustatavalt tulult KOV tulumaksu osa 10,23%;
- tulumaksu kasv on arvestatud lähtudes Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvisest majandusprognoosist.

Järgneval joonisel on välja toodud tulumaksu arvestus (tekkepõhine) 2024. aastal ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks, aastateks 2025-2029 ning kasv võrreldes eelmise aasta näitajaga.

Tulumaksu arvestus 2024. aastal ning prognoos aastateks 2025-2029.

Maamaks

Maamaks on maa maksustamishinnast lähtuv riiklik maks, mis laekub maamaksuseaduse alusel täies ulatuses kohaliku omavalitsuse eelarvesse. Maamaksu määra kehtestab linnavolikogu lähtudes maamaksuseadusest.

Eelarvestrateegia lähtub Paide linna maamaksu arvestamisel Paide Linnavolikogu 21.12.2017 määrusest nr 48 „Maamaksumäär ja maamaksust vabastamise alused“ ning selle õigusakti muudatustest. Määrust on mitmed korrad muudetud, eelarvestrateegia koostamisel on aluseks võetud Paide Linnavolikogu 07.08.2025 määruses nr 8 „Paide Linnavolikogu 21. detsembri 2017 määruse nr 48 „Maamaksumäär ja maamaksust vabastamise alused“ muutmine“ arvestatud maksumäärad, mis jõustuvad alates 01.01.2026:

- 1) elamumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule 0,5% kehtivast maa maksustamishinnast aastas,
- 2) maatulundusmaale 0,5% kehtivast maa maksustamishinnast aastas,
- 3) muu sihtotstarbega maale 1,0% kehtivast maa maksustamishinnast aastas.

Seoses maamaksuseaduse muudatustega on vajalik eraldi kehtestada ka antavad soodustused. Seetõttu on eelnõus arvestatud järgnevad soodustused:

- 1) koduomaniku maksusoodustus piirmääraga 250 eurot aastas,
- 2) täiendava koduomaniku soodustuse määr pensionäridele ja töövõimetuse seaduse alusel on osalise või puuduva töövõimega isikutele 250 eurot aastas,
- 3) täiendava maksusoodustusena on represseeritu või represseerituga võrdsustatud isik täielikult vabastatud kodualuse maa maamaksust.

Iga-aastase maamaksu kasvu piirmääraks on arvestatud 10%.

Tulud kaupade ja teenuste müügist

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad linna põhitegevuse tuludest väikese osa, ca 7%. Eelarvestrateegiasse prognoositud laekumised on arvestatud lähtudes 2025. aasta eelarvesse prognoositud tasemest ning kasv prognoositavateks aastateks lähtub kaupade ja teenuste hindade üldisest kallinemisest ehk tarbijahinnaindeksist vastavalt Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvisest majandusprognoosist.

Tulud kaupade ja teenuste müügist laekuvad peamiselt lasteaia osalustasult, linna huvikoolide õppetasudelt ning teistelt omavalitsustelt Paide linna üldhariduskoolides õppivate õpilaste ja

lasteaiaste pealt. Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ning koolieelse lasteasutuse seadus sätestavad, et munitsipaalkooli ja koolieelse lasteasutuse tegevuskulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate ja lasteaias käivate nende haldusterritooriumil alaliselt elavate õpilaste/laste arvuga. Koolieelse lasteasutuse seaduse kehtivus lõpeb 31.08.2025. Alates 01.09.2025 reguleerib lasteaedade osalustasu ja toidukulu päevamaksumuse rahastust alusharidusseaduse § 46.

Lisaks on arvestatud kaupade ja teenuste müügist laekuvate tuludena riigilõivud erinevate teenuste osutamise eest (ehituslubade ja kasutuslubade väljastamise eest jms), üüri- ja renditulud ning muud tulud kaupade müügi ja teenuste osutamise eest.

Toetused

Saadavad toetused moodustavad linnaeelarve tuludest olulise osa. Laekuvatest toetustest suurima osa moodustavad laekumised riigieelarve tasandus- ja toetusfondist. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Konkreetsele omavalitsusele riigieelarvest kantav summa leitakse valemi alusel, sealjuures on olulisteks parameetriteks tulumaksu laekumine, arvestuslik maamaks, elanike arv eri vanusegruppide lõikes, hooldatavate ja hooldajateenusele suunatute arv ning teede pikkus.

Toetusfond toetab kohalikke omavalitsusi konkreetsete ülesannete täitmisel. Suure osa toetusfondist moodustavad eraldised hariduskuludeks (sealhulgas õpetajate, õppealajuhatajate, direktorite palgafond, täiendkoolituskulud, vahendid õppekirjanduseks, koolilõunaks ja töhustatud ja eritoe tegevuskuludeks). Lisaks hariduskuludele on toetusfondis planeeritud koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude toetus, raske ja sügava puudega lastele abi osutamise toetus, huvihariduse ja -tegevuse toetus, toimetulekutoetuse maksmise hüvitis, rahvastikutoimingute kulude hüvitis ning kohalike teede hoiu toetus.

Lisaks tasandus- ja toetusfondi summadele on eelarvestrateegias arvestatud muud sihtotstarbelised toetused (eelkõige projektipõhised toetused).

Muud tulud

Muude põhitegevuse tuludena laekuvad tasud vee erikasutusest, kaevandamisõiguste tasud ja muud ühekordsed tulud. Nimetatud tuludest suurima osa moodustavad kaevandamisõiguste tasud, laekumised sõltuvad kaevandavate varade liikidest ja mahtudest.

Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludeks on arvestatud antavad toetused tegevuskuludeks, personalikulud, majandamiskulud ja muud tegevuskulud (sealhulgas reservfond). Põhitegevuse kulude prognoosimisel on arvestatud 2025. aasta eelarves arvestatud mahtude ja määradega ning arengukavas sätestatud eesmärkidega.

Eelarvestrateegias on arvestatud põhitegevuse kulude minimaalne kasv lähtudes hindade üldisest kallinemisest, tarbijahinnaindeksi prognoosist. Personalikuludesse on arvestatud kasv riigieelarve toetusfondi arvelt ning eeldatav iga-aastane töötasu alampalga kasv lähtudes Rahandusministeeriumi 2025. aasta suvisest majandusprognoosist. Muid täiendavaid kulusid ei ole eelarvestrateegias prognoositud.

Vastavalt Rahandusministeeriumi juhistele ei kajastata eelarvestrateegias põhitegevuse kulusid valdkonnapõhiselt. Põhitegevuse kulud jaotatakse valdkondade lõikes iga-aastases linnaeelarves, võttes aluseks arengukavas sätestatud strateegilised eesmärgid koos neile vastavate tegevustega.

4.2. Investeermistegevus

Paide linna investeeringute võimalused sõltuvad linna finantsvõimekusest. Prioriteediks on investeeringute kulude katteks kaasata võimalusel erinevate toetusfondide finantseeringut.

Eelarvestrateegia investeermistehingutes kajastatakse põhivara müük, põhivara soetus (sealhulgas olemasoleva põhivara rekonstrueerimine), osaluste ja muude aktsiate müük ja soetus, finantstulud ja -kulud ning põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine ja põhivara soetuseks saadav

sihtfinantseerimine. Investeeringute finantseerimiseks on arvestatud nii linnaeelarve omavahenditega, laenude võtmise kui ka struktuurfondide toetustega. Investeeringute tegemisel on prioriteediks eelistada objekte, millele on võimalik saada täiendavat finantseeringut muudest allikatest. Investeeringutoetuste arvelt tehtavad investeeringud on eelarvestrateegias arvestatud üldjuhul ainult omaosalusena.

Põhivara soetus ja rekonstrueerimine

Eelarvestrateegias on arvestatud investeeringud linna põhivara soetamiseks ja rekonstrueerimiseks:

	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
04 Majandus	325 000	350 000	350 000	350 000
Paide linna teede ja tänavate rekonstrueerimine ja remont	300 000	350 000	350 000	350 000
Vabadussõja mälestusmärgi rajamine	25 000			
05 Keskkonnakaitse	20 000	0	0	0
Projekti "Paide Terviseradade edasiarendamine" omafinantseering, Paide Linnavolikogu 19.01.2023 otsus nr 3 "Üle eelarveaasta kohustuse võtmine"	20 000			
08 Vaba aeg, kultuur, religioon	100 000	100 000	100 000	100 000
Linna hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine ja remont	100 000	100 000	100 000	100 000
09 Haridus	374 341	250 000	250 000	250 000
Linna hoonete ja rajatiste rekonstrueerimine ja remont	250 000	250 000	250 000	250 000
Projekti "Paide Perekeskuse loomine" omafinantseering, Paide Linnavolikogu 23.01.2025 otsus nr 1 "Üle eelarveaasta kohustuse võtmine"	124 341			
KOKKU PÕHIVARA SOETUS JA REKONSTRUEERIMINE	819 341	700 000	700 000	700 000

Põhivara soetus ja rekonstrueerimine valdkondade ja investeeringuobjektide lõikes.

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine

Investeeringutegevuse real põhivara soetuseks antava sihtfinantseerimisena kajastatakse eelarvestrateegia perioodil esmatasandi tervisekeskuse rajamise kaasfinantseering (AS-ile Järvamaa Haigla sihtotstarbeline investeeringutoetus võrdsetes osades kümne aasta jooksul alates 2017. aastast (aastad 2017-2026), igal aastal 53 865 eurot, hajaasustuse programmi KOV-i omaosalused ning sihtasutuse Paide Spordikeskus laenude põhiosa finantseerimine ning muud sihtotstarbelised investeeringutoetused.

	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
04 Majandus	222 000	222 000	222 000	222 000
Investeeringutoetus sihtasutusele Paide Spordikeskus laenu põhiosa katteks	222 000	222 000	222 000	222 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	25 000	25 000	25 000	25 000
Hajaasustuse programmi KOV omaosalus	25 000	25 000	25 000	25 000
07 Tervishoid	53 865	0	0	0
Esmatasandi tervisekeskuse omafinantseering	53 865	0		0
KOKKU ANTAVALD TOETUSED INVESTEERIMISTEGEVUSEKS	300 865	247 000	247 000	247 000

Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine valdkondade ja investeeringuobjektide lõikes.

Sihtasutuse Paide Spordikeskus laenu põhiosa tagasimaksed on kajastatud vastavalt laenulepingule SA Paide Spordikeskus finantseerimistegevuses. Sihtasutusel Paide Spordikeskus lõppes laenuleping 15.01.2025, kuid viimase maksena oli kehtiva laenulepingu maksegraafiku alusel 1 731 688 eurot, sellest tulenevalt viidi 2024. aastal läbi laenu refinantseerimine. Uue laenulepingu tagasimakse tähtaeg on 15.10.2032, laenu põhiosa tagasimaksed on 222 000 eurot aastas, viimasel aastal (2032. aastal) 117 688 eurot.

		SA Paide Spordikeskus	Sihtasutuste laenukohustuste jääk aasta lõpu seisuga
		AS SEB Pank	
Intress		6-kuu EURIBOR + 0,84%	
Laenu võtmine		jaanuar 2025	
Laenu summa		1 731 688	
Laenu tagasimakse tähtaeg:		15.10.2032	
Laenu tagasimaksed:			
	2025	222 000	1 509 688
	2026	222 000	1 287 688
	2027	222 000	1 065 688
	2028	222 000	843 688
	2029	222 000	621 688
	2030	222 000	399 688
	2031	222 000	177 688
	2032	177 688	0
		1 731 688	

Sihtasutuste laenu põhiosa tagasimaksed vastavalt kehtivale laenulepingule.

Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus

Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetusena on arvestatud eelarvestrateegias AS Järvamaa Haigla aktsiate soetus õendusabikeskuse hoone kaasrahastamiseks.

	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
07 Tervishoid	27 008	27 008	27 008	27 008
AS Järvamaa Haigla õendusabi keskuse hoone kaasrahastamine	27 008	27 008	27 008	27 008
KOKKU AKTSIATE SOETUS	27 008	27 008	27 008	27 008

Aktsiate soetus valdkondade ja investeeringuobjektide lõikes.

Finantstulud ja -kulud

Finantstuludena kajastatakse laekumised pangakonto intressidelt, finantskuludena arvestatakse intressikulud võetud laenudelt.

4.3. Finantseerimistingimused

Finantseerimistegevusena on kajastatud linnale laenu võtmine ja võetud laenu põhiosa tagasimaksed vastavalt maksegraafikule. Kohaliku omavalitsuse üksus võib võtta laenu ainult investeerimistinguteks kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §38 sätestatud nõuetele.

Seisuga 31.12.2024 on Paide linna laenukohustus kokku 8 561 328 eurot, sealhulgas 6 829 641 eurot on Paide linna laenukohustused ning 1 731 688 eurot on sihtasutuse Paide Spordikeskus laenukohustus, mida finantseerib Paide Linnavalitsus. Sihtasutuse laenu põhiosa tagasimaksede finantseerimine kajastatakse eelarves investeerimistegevusena põhivara soetuseks antava sihtfinantseerimisena.

Eelarvestrateegias on planeeritud aastatel 2026 kuni 2029 võtta investeerimislaenu kokku summas 1 600 000 eurot ning laenu põhiosa tagasimaksed kokku summas 5 040 716. eurot.

Paide linn on kavandanud eelnevatel aastatel võetud laenukohustusi ning ka eelarvestrateegia perioodil võetavaid laenusid vaid investeerimistegevuseks. Investeerimislaenu võtmine on vajalik arengukavas sätestatud eesmärkide ning kohalikule omavalitsusele pandud kohustuste täitmiseks. Eelarvestrateegia perioodil planeeritavate laenukohustuste võtmisel on arvestatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud piirmääradega. Finantsdistsipliini meetmed ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses kehtestatud netovõlakoomuse ülemmäärad on välja toodud eelarvestrateegia peatükis „Finantsdistsipliini näitajad“.

Finantseerimistehingute arvestamisel on lähtutud, et linn hakkab võetavat investeerimislaenu tagasi maksma laenu võtmisele järgneva aasta jaanuarist, sellega tagab linn kohustuste tagasimaksmise prioriteediga, et linna netovõlakoomus püsib seaduses sätestatud piirmäärades.

Järgnevas tabelis on ülevaade linna olemasolevatest laenudest ja nende tagasimaksetest vastavalt tagasimaksegraafikule ning intressimääradest vastavalt sõlmitud laenulepingule. Tabelis ei kajastu eelarvestrateegias aastatel 2025-2029 planeeritud võetavate uute laenude summad.

Lepingupartner	Laenu periood	Intressi määr	Laenu summa	Laenu jääk seisuga 31.12.2024	Tasumisele kuuluv laenu põhiosa tagasimaksed			
					2025	2026-2029	2030-2034	KOKKU
Keskonna-investeeringute Keskus SA	18.10.2011-27.08.2031	6 kuu EURIBOR + 1,00%	315 085	122 541	17 504	70 016	35 021	122 541
SEB Pank AS	20.01.2019-20.12.2028	6-kuu EURIBOR + 0,96%	2 365 000	946 000	236 500	709 500	0	946 000
Swedbank AS	20.01.2020-20.12.2029	6-kuu EURIBOR + 0,95%	2 230 000	1 115 000	223 000	892 000	0	1 115 000
Luminor Bank AS	20.01.2021-20.12.2030	6-kuu EURIBOR + 1,050%	1 650 000	990 000	165 000	660 000	165 000	990 000
Luminor Bank AS	20.01.2022-20.12.2031	6-kuu EURIBOR + 0,68%	2 223 000	1 556 100	222 300	889 200	444 600	1 556 100
Swedbank AS	20.01.2023-20.12.2032	6-kuu EURIBOR + 0,95%	1 000 000	800 000	100 000	400 000	300 000	800 000
SEB Pank AS	20.01.2025-20.12.2034	6-kuu EURIBOR + 0,83%	1 300 000	1 300 000	130 000	520 000	650 000	1 300 000
KOKKU			11 083 085	6 829 641	1 094 304	4 140 716	1 594 621	6 829 641

Paide linna laenukohustused 2025-2034.

4.4. Finantsdistsipliini näitajad

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses on sätestatud finantsdistsipliini tagamise meetmed, millest tuleb kohalikul omavalitsusel kinni pidada:

- põhitegevuse tulem ei tohi olla kahe järjestikuse aruandeaasta lõpu seisuga seaduses sätestatud väärtusest väiksem, st ei tohi olla negatiivne;
- netovõlakoomus ei tohi ületada kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §34 ja §59 lõikes 12 ja 13 sätestatud netovõlakoomuse ülemmäära.

Netovõlakoomus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe. Võlakohustustena arvestatakse bilansis kajastatud kohustused, sealhulgas:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustused;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused;

- saadud toetuste tagasimakse kohustused;
- toetusteks saadud ettemaksed;
- toetuste andmise kohustused;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist.

Lisaks eelnimetatud bilansilistele võlakohustustele võetakse netovõlakoormuses arvesse bilansiväliselt kajastatud mittekatkestatavad kasutusrendilepingud mittekatkestatava perioodiga üle ühe aasta. Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoormus arvutatakse raamatupidamisarvestuse andmete alusel aruandeaasta lõpu seisuga. Linna võlakohustustes arvestatakse ka sihtasutuse Paide Spordikeskus laenukohustus, mis ei kajastu linna eelarvestrateegia finantseerimistegevuses.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt on finantsdistiipliini tagamise meetmed:

- kinnipidamine põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest,
- kinnipidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §59 lõigetest 12 ja 13 võis erandina aastatel 2020 kuni 2024 kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni (kuni 2019. aastani kuuekordse vaheni), kuid ei tohtinud ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui kümnekordne põhitegevuse tulem on aastatel 2020 kuni 2024 väiksem kui 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus ulatuda nendel aastatel kuni 80% vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

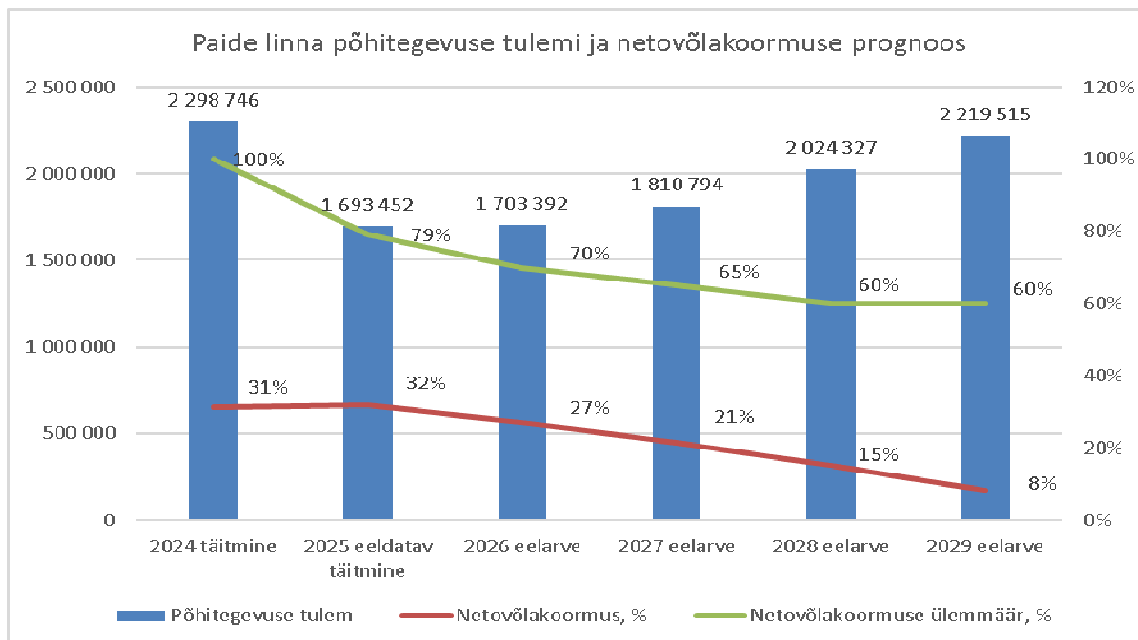
Alates 2025. aastast kuni 2027. aastani väheneb ülemmäär järk-järgult igal aastal ning alates 2028. aastast on netovõlakoormuse ülemmäär taas enne erisuse kehtestamist kehtinud määras.

Netovõlakoormuse ülemmäära erisus lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 59 lõigetest 12 ja 13:

Netovõlakoormuse ülemmäär (oleneb kumb on suurem)	2019	2020-2024	2025	2026	2027	2028
Põhitegevuse tulemi korda järgmine kordaja	6	10	9	8	7	6
% vastava aasta põhitegevuse tuludest	60%	80%	75%	70%	65%	60%

Netovõlakoormuse ülemmäär aastatel 2019-2028.

Paide linn on koostanud eelarvestrateegia aastateks 2025–2028 eesmärgiga tagada finantsdistiipliini meetmed. Aasta-aastalt on linna finantsnäitajad paranenud, linna netovõlakoormus on püsinud stabiilne ning see võimaldab linnal teha investeeringuid nii põhitegevuse tulemi kui ka laenukohustuste arvelt.

Paide linna finantsdistipliini meetmed

Eelarvestrateegias on arvestatud laenukohustuse võtmisel, et linna netovõlakoormus oleks väiksem kui seaduses kehtestatud ülemmäär. Linn on planeerinud ka järgnevatel aastatel võtta investeerimislaenu (kajastatud finantseerimistehingutes), kuid seejuures on arvestatud, et prognoositav netovõlakoormus jääb eelarveaasta arvestuslikust ülempiirist allapoole.

Põhitegevuse tulemi peab olema finantsjätkusuutlikkuse tagamiseks mahus, mis võimaldab teenindada linna laene, tasuda intresse, sealhulgas finantseerida linna sihtasutuste laene ja laenuintresse ning planeerida investeeringuid ja muid tegevusi arengukavas sätestatud eesmärkide täitmiseks. Kuigi põhitegevuse tulemi prognoositavatel aastatel järk-järgult suureneb, ei kata see täies mahus laenu teenindamise kulusid, kuna ka laenu teenindamise kulude iga-aastaselt kasvavad.

	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Laenu põhiosa tagasimaksed	964 304	1 094 305	1 094 304	1 194 304	1 294 305	1 057 803
Finantskulud (laenu intressid)	293 080	267 275	204 646	194 145	180 076	133 893
Laenu teenindamise kulud kokku	1 257 384	1 361 580	1 298 950	1 388 449	1 474 380	1 191 696
Põhitegevuse tulemi	2 298 746	1 693 452	1 703 392	1 810 794	2 024 327	2 219 515
Põhitegevuse tulemi ja laenu teenindamise kulude vahe	1 041 362	331 872	404 441	422 344	549 947	1 027 819

Põhitegevuse tulemi suhtarvuna arvestatakse omafinantseerimise võimekuse näitajat (arvutatakse põhitegevuse tulude ja kulude suhtena). Omafinantseerimise võimekuse näitaja peab olema vähemalt 1,0, kuid finantsjätkusuutlikkuse tagamiseks on optimaalne näitaja 1,10.

	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulude muutus	6%	5%	4%	4%	4%	4%
Põhitegevuse kulude muutus	2%	9%	4%	4%	4%	3%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,13	1,09	1,09	1,09	1,09	1,10

Põhitegevuse tulude ja kulude muutus ja omafinantseerimise võimekuse näitaja

5. Sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos

Alates 2012. aastast reguleerib kohalike omavalitsuste finantsjuhtimist kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus (KOFS). Kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse koosseisu kuuluvad kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuv üksus.

KOFS § 2 lõike 9 alusel on sõltuv üksus kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või nende mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Paide linna sõltuvad üksused on SA Paide Spordikeskus ja SA Paide Haldus. Selleks, et andmed oleksid võrreldavad ja eelarvestrateegias oleks kajastatud kõik linna sihtasutused, on eelarvestrateegias kajastatud ka SA Ajakeskus Wittenstein finantsnäitajad.

5.1. Sihtasutus Paide Spordikeskus

Sihtasutus Paide Spordikeskus on Paide linna asutatud sihtasutus, mille asutamisel on kinnitatud põhikiri Paide Linnavolikogu 17.05.2007 otsusega nr 38, sihtasutuse registrikanne on tehtud 28.06.2007. Sihtasutus loodi eesmärgiga tagada Paide linna spordielu terviklik juhtimine, sealhulgas kasutatavate spordiobjektide ja rajatiste ühtne haldamine ning uute spordiobjektide rajamine.

Investeeringustegevuses on kajastatud Paide Linnavalitsuselt laekuv sihtotstarbeline toetus laenu põhiosa katteks ning finantskulud, finantseeringustegevuses on kajastatud laenu põhiosa tagasimaksed.

Sihtasutuse võlakohustus on investeeringislaen, mis on võetud spordihalli ehitamiseks. Laenu põhiosa ja intressikulud finantseerib Paide linn oma eelarvest linnavalitsuse ja panga vahel sõlmitud garantiilepingu aluse. Sihtasutuse võlakohustus kajastub kohaliku omavalitsuse bilansis ja võlakohustustes. Sihtasutuse laenulepingu tähtaeg on 15. oktoobril 2032, tagasimaksed alates 2025. aastast igal aastal 222 000 eurot, viimasel aastal (2032. aastal) 177 688 eurot.

Eelarvestrateegia on planeeritud lähtudes 2025. aasta eelarve mahtudest ja tegevustest.

Sihtasutus Paide Spordikeskus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	630 283	657 620	688 528	705 053	721 269	735 694
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	272 020	213 520	181 633	175 840	171 723	170 070
Põhitegevuse kulud kokku (+)	536 853	607 899	629 175	644 275	659 093	672 275
Põhitegevuse tulem	93 430	49 721	59 353	60 777	62 175	63 419
Investeeringustegevus kokku (+/-)	123 652	122 551	162 000	166 500	170 500	171 800
Eelarve tulem	217 082	172 272	221 353	227 277	232 675	235 219
Finantseeringustegevus (-/+)	-210 000	-222 000	-222 000	-222 000	-222 000	-222 000
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	7 082	-49 728	569	6 522	11 887	14 455
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	49 729	1	570	7 093	18 980	33 434
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	1 731 688	1 509 688	1 287 688	1 065 688	843 688	621 688
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis	1 731 688	1 509 688	1 287 688	1 065 688	843 688	621 688
Netovõlakoorumus (eurodes)	1 681 958	1 509 686	1 287 117	1 058 595	824 708	588 253
Netovõlakoorumus (%)	266,9%	229,6%	186,9%	150,1%	114,3%	80,0%

Sihtasutus Paide Spordikeskus eelarvestrateegia.

5.2. Sihtasutus Paide Haldus

Sihtasutus Paide Haldus on Paide linna asutatud sihtasutus, mille asutamisel on kinnitatud põhikiri Paide Linnavalikogu 23.08.2007 otsusega nr 63, sihtasutuse registrikanne on tehtud 26.10.2007.

Alates 01.01.2024 on asutuse töö olulises mahus ümber korraldatud ning töötajad on alates 01.01.2024 Paide Linnavalitsuse ja hallatavate asutuste koosseisus ning hallatavate asutuste haldamist korraldab linnavalitsus. Sellest tulenevalt on sihtasutuse eelarve maht oluliselt vähenenud ning sihtasutuse tegevusteks on PAide Lasteaia Kastani tn kinnistu haldamine, linna turu haldamine, tänavavalgustuse haldamine ja käidukorraldus, linna rendipindade haldamine.

Eelarvestrateegia on planeeritud lähtudes 2025. aasta eelarve mahtudest ja tegevustest.

Sihtasutus Paide Haldus	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	333 506	275 474	285 116	295 095	305 423	316 113
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	264 320	267 300	276 656	286 338	296 360	306 733
Põhitegevuse kulud kokku (+)	285 109	265 339	274 626	281 217	287 685	293 439
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	1 470					
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)	7 979	8 159	8 344	7 169	1 522	0
Põhitegevuse tulem	48 397	10 135	10 490	13 878	17 738	22 674
Investeermistegevus kokku (+/-)	2	-40 000				
Eelarve tulem	48 399	-29 865	10 490	13 878	17 738	22 674
Finantseerimistegevus (-/+)	-9 310	-6 226				
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	36 663	-40 000	10 469	13 282	16 808	21 091
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-2 427	-3 909				
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	51 081	11 081	21 550	34 832	51 639	72 731
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	31 420	17 035	8 691	1 522	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	5 954	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Sihtasutus Paide Haldus eelarvestrateegia

5.3. Sihtasutus Ajakeskus Wittenstein

Sihtasutus Ajakeskus Wittenstein on Paide linna asutatud sihtasutus, mille asutamisel on kinnitatud põhikiri Paide Linnavalikogu otsusega 21.10.2010 nr 73, sihtasutuse registrikanne on tehtud 27.01.2011.

SA Ajakeskus Wittenstein eesmärkideks on Paide Vallimäel paikneva Ajakeskuse Wittenstein (Vallitorn) ja lauluväljaku ning aadressidel Tallinna 9, 11 ja 13 asuvate kinnistute arendamine ja juhtimine. Sihtasutuse ülesanne on turismiteenuste arendamine ja Paide kui reisisihi tuntuse suurendamine ning seeläbi linna konkurentsivõime tõstmine turismivaldkonnas nii sise- kui ka välisurgudel. Sihtasutuse majandustegevuse arendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks korraldab sihtasutus erinevaid turismi- ja kultuuriüritusi, rendib pindasid ja pakub teenust seminaride, tähtpäevade, kontsertide, töötubade jne läbiviimiseks. Sihtasutus tagab Paide Vallitornis asuva

ajamasina atraktsiooni tehnilise korrasoleku ja atraktiivsuse külastajatele ning teenindab turiste, kes külastavad ajakeskust.

28.12.2012 aastal sõlmisid Kultuuriministeerium ja Paide linn koostöölepingu, lähtudes Järvamaa Muuseumi kasutuses oleva riigile kuuluva muuseumikogu tähtsusest Eesti rahvusliku kultuuripärandi osana ning tulenevalt ühisest huvist arendada jätkusuutlikult Ajakeskuse Wittenstein tegevust. 01.07.2013. aastal ühinesid SA Ajakeskus Wittenstein ja Kultuuriministeeriumile kuuluv Järvamaa Muuseum. Ühise asutuse juriidiliseks nimeks on SA Ajakeskus Wittenstein ja tema struktuuriüksuseks Järvamaa Muuseum. Muuseumi tegevuskulud katab osaliselt Kultuuriministeerium tegevustoetusena.

2023. aastal lõppes struktuurfondidest rahastatava projekti „Ajakeskuse Wittenstein edasiarendamine“ tegevuste periood (projekti perioodi 01.08.2018-31.05.2023). Projekti raames kaasajastati Vallitornis asuva Ajakeskuse Wittenstein eksponaate ning rajatati Paidesse Tallinna tn 11 19. sajandi tegevusmuuseum. Projektiga loodi terviklik külastuskeskkond, mis pakub elamuslikku tegevust igas eas turistidele. Tegevusmuuseum annab ülevaate mitmetest ajastu tegevusaladest nii teoreetilisel kui ka praktilisel tasandil, tutvuda saab 19. sajandi aja- ja kultuurilooga ning igapäevaeluga Eestis. Alates 2023. aastast on prognoositud külastajate arvu kasvu ning sellest tulenevalt põhitegevuse tulude suurenemist projekti „Ajakeskuse Wittenstein edasiarendamine“ elluviimisel. Põhitegevuse tuludesse on arvestatud laekumised sihtasutuse põhitegevusest, lisaks sihtasutusele antav Paide linna tegevustoetus. Kultuuriministeeriumi sihtotstarbeline tegevustoetus muuseumi tegevuskulude katteks on arvestatud 2025. aasta tasemel.

Sihtasutus Ajakeskus Wittenstein	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	630 936	728 495	755 449	773 580	791 372	807 200
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	50 135	50 135	50 135	50 135	50 135	50 135
Põhitegevuse kulud kokku (+)	677 233	728 495	753 992	772 088	789 846	805 643
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	487					
Põhitegevuse tulem	-46 297	0	1 457	1 492	1 527	1 557
Investeermistevõimevus kokku (+/-)	100 015					
Eelarve tulem	53 718	0	1 457	1 492	1 527	1 557
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	53 718	0	2 914	2 984	3 050	3 111
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	110 752	110 752	113 666	116 651	119 701	122 812
Netovõlakoorumus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoorumus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Sihtasutus Ajakeskus Wittenstein eelarvestrateegia

6. Paide linna arvestusüksuse eelarvestrateegia aastateks 2026-2029

Paide linna 2026–2029 eelarvestrateegia on koostatud linna arengukavas ettenähtud eesmärkide saavutamiseks koos ajalise tegevuskava ja finantsplaaniga. Paide linna arvestusüksuse eelarvestrateegia kajastab Paide linna ning linna sõltuvate üksuste finantsnäitajaid. Linna sõltuvad üksused on sihtasutused Paide Spordikeskus ja Paide Haldus. Lisaks on eelarvestrateegias arvestatud ka sihtasutus Ajakeskus Wittenstein finantsnäitajatega.

Arvestusüksus (Paide linn)	2024 täitmine	2025 eeldatav täitmine	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve	2029 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	20 814 136	21 884 781	22 829 711	23 720 297	24 710 977	25 660 690
Põhitegevuse kulud kokku	18 419 861	20 131 472	21 055 019	21 833 355	22 605 209	23 353 525
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>	142 879	143 144	143 416	140 368	132 418	130 896
Põhitegevuse tulem	2 394 276	1 753 309	1 774 692	1 886 941	2 105 768	2 307 165
Investeeringustegevus kokku	-1 433 389	-2 528 439	-1 124 861	-951 653	-933 584	-891 101
Eelarve tulem	960 887	-775 131	649 831	935 288	1 172 184	1 416 064
Finantseerimistegevus	116 386	-522 531	-516 304	-616 304	-1 516 305	-1 279 803
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 412 450	-1 250 064	136 180	321 125	-342 316	137 468
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-2 489 723	47 598	2 653	2 141	1 804	1 207
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 925 942	2 675 879	2 812 058	3 133 183	2 790 867	2 928 335
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	9 962 935	9 194 692	8 534 972	7 778 300	6 129 578	4 718 878
Netovõlakoormus (eurodes)	6 036 993	6 518 814	5 722 914	4 645 117	3 338 711	1 790 544
Netovõlakoormus (%)	29,0%	29,8%	25,1%	19,6%	13,5%	7,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	20 814 136	17 068 073	15 980 798	15 418 193	14 826 586	15 396 414
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	78,0%	70,0%	65,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	14 777 144	10 549 260	10 257 883	10 773 076	11 487 875	13 605 870

Paide linna arvestusüksuse eelarvestrateegia koondandmed aastatel 2026-2029.

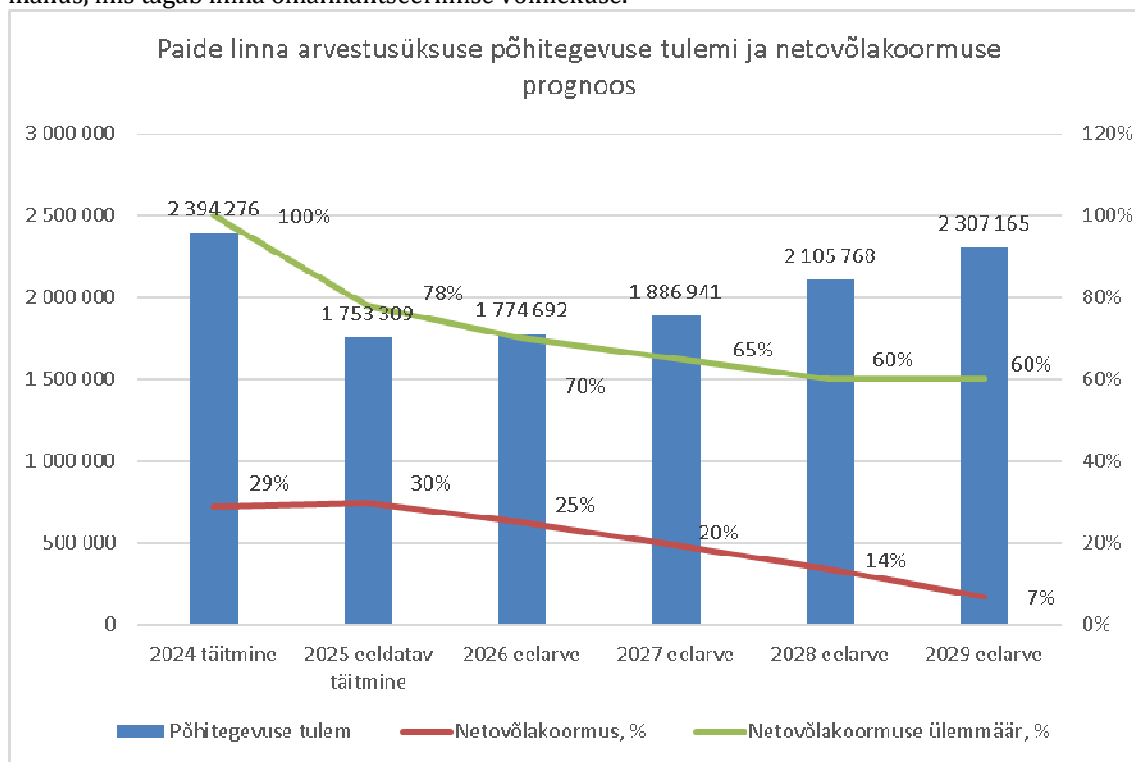
Keskpika planeerimise eesmärk on suurendada eelarveprotsessi stabiilsust ning tagada linna vahendite sihipärane ja efektiivsem kasutamine. Paide linn ja sõltuvad üksused on finantssituatsioonis, kus peamine tähelepanu on kulude pideval jälgimisel ning olemasolevate laenude tagasimaksmisel. Lähimate aastate eesmärk on linna elanikele vähemalt senisel tasemel avalike teenuste tagamine ning abivajajatele toimetuleku kindlustamine. Paide linna ning linna arvestusüksuse finantsnäitajad püsivad stabiilsed ning võimaldavad aastateks 2026–2029 prognoosida linna arenguks olulisi investeeringuid nii struktuurifondide toetuste kui ka laenukohustuse arvelt. Samas tuleb oluliselt pöörata tähelepanu põhitegevuse kulude (nii personalikulude kui ka majandamiskulude) tasemele, kuna kaupade ja teenuste erakordsete hinnatõusude tõttu on kasvanud surve ka palgatõusudele, kuid kulude katteks planeeritud tulud ei kasva samas tempos. See tingib olukorra, kus pidevalt on vajalik üle vaadata ja vajadusel ümber arvestada senised prognoosid ja arvestused ning planeerida riskistsenaarium kulude kokkuhoiu ja vähendamise kohta.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud vajadusest tagada linna finantsstabiilsus ja jätkusuutlik areng vastavalt linna arengukavas sätestatud eesmärkidele ning arvestada kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmeteid.

Kui lähtuda riskistsenaariumi võimalusest, et tulude laekumine jääb planeeritud väiksemaks, väheneb põhitegevuse tulem. Põhitegevuse tulude vähenemine toob kaasa netovõlakoormuse ülemmäära vähenemise ja netovõlakoormuse protsendi tõusu. Vaba netovõlakoormuse vähenemine teeb keeruliseks investeerimistegevust planeeritud mahus ellu viia.

Arvestusüksusele kehtivad samad põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse nõuded nagu kohaliku omavalitsuse üksusele. Netovõlakoormuse maksimaalne lubatud näitaja on 60–100% põhitegevuse tuludest ja see sõltub omafinantseerimise võimekusest. Täpsemalt on netovõlakoormuse piirmäärad välja toodud eelarvestrateegia osas „Finantsdistsipliini näitajad“.

Arvestusüksuse põhitegevuse tulem ning netovõlakoormus on eelarvestrateegias prognoositud lubatud piires, st põhitegevuse tulem on positiivne ning netovõlakoormus lubatud piirmääras. Linna finantsjätkusuutlikkuse tagamiseks on eelarvestrateegias arvestatud põhitegevuse tulem mahus, mis võimaldab teenindada linna laene ning tasuda intresse, sealhulgas finantseerida linna sihtasutuste laene ja laenuintresse. Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus sätestab, et põhitegevuse tulem ei tohi olla negatiivne kahel järjestikusel eelarveaastal. Negatiivne tulem võib riskistsenaarium kujutada olulist ohtu finantsdistiipliini tagamise meetmetele ja linna finantsvõimekusele. Sellest tulenevalt on väga oluline pidev tulude ja kulude jälgimine ning planeerida tegevused põhitegevuse kulude kokkuhoidmiseks, et tagada põhitegevuse tulemi kasv mahus, mis tagab linna omafinantseerimise võimekuse.

Paide linna arvestusüksuse finantsdistiipliini meetmed.